

ITL-i jaoks olulised teemad ja ettepanekud EL tasandil

Europarlamendi valimised on ukse ees, just praegu on õige hetk pöörata tähelepanu teemadele, mis vajaksid järelaitamist või suunamuutust, selleks et Euroopa ei kaotaks oma konkurentsivõimet. Euroopa peab kasvatama oma tehnoloogilist suutlikkust, et me ei jääks USA-st ega Hiinast digi- ja rohetehnoloogia arendamisel maha. Kahjuks näeme selles osas mitmeid murettekitavaid trende, näiteks:

- maailma TOP 100-st tehnoloogiaettevõttest ainult 10 on asutatud Euroopas;
- Euroopa VKE-dest teevad piiriülest äri ainult 8% ettevõtetest ja see number pole viimase viie aasta jooksul kasvanud;
- Ainult 34% Euroopa ettevõtetest kasutab pilve-, AI- või andmelahendusi;
- Euroopa ettevõtete osakaal IKT sektori kogutulust maailmas oli 2022. aastal kõigest 11%.

Aastaks 2030 võiks Euroopa Liidu edukust näidata see, kui...

- 75% Euroopa ettevõtetest kasutab kaasaegseid tehnoloogiaid enda igapäeva äris;
- ükssarvikute arv Euroopas on kahekordistunud;
- vähemalt 30% Euroopa VKE-dest teevad ekspordi;
- vähemalt 80% Euroopa ettevõtetest kasutab IT-d enda keskkonna jalajälje vähendamiseks;
- Euroopa Liidu kodanikud saavad kõiki peamisi riiklike teenuseid kogu Euroopas tarbida digitaalselt.

Euroopa konkurentsivõime suurendamiseks vajame ambitsioonikaid eesmärke ning selgeid samme nende saavutamiseks. Järgnevalt on toodud ITL-i ettepanekud selleks.

1. Ettevõtlust toetav regulatiivne keskkond

Eesmärk:

Euroopa Liidus on lihtsasti navigeeritav ja innovatsioonisõbralik regulatiivne raamistik ning konkurentsivõimet ja majanduskasvu toetavad õigusaktid. Valitseb õigusrahu ehk stabiilsus ja järjepidevus, õigusloome toimub rahulikus tempos, põhjalikult mõjusid hinnates ja osapooli kaasates. Ettevõtetal on piisavalt aega ja tuge õigusaktide rakendamiseks. Euroopa Komisjoni edukuse mõõdikuks on ärikeskkonna lihtsustamine, mitte uute seaduste välja andmine.

Ettepanekud:

- Euroopa Liidu tasandil tuleb analüüsida regulatsioonide mõjusid ja kaotada dubleerivaid regulatsioone. Senisest suurem rõhk tuleb panna olemasolevate regulatsioonide järelhindamisele ehk *ex post* mõjude hindamisele.
- Ärikeskkonna lihtsustamiseks on vaja keskenduda õigusaktide rakendamisele ja pakkuda selles ettevõtetele tuge. See on eriti oluline väikese ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks.
- Euroopa Liit peab seisma avatud, innovatsiooni ja konkurentsi soosiva majanduskeskkonna eest, s.h regulatsioonide vähendamise eest. Seadusandlike aktide arv ei tohi kasvada, järgitakse põhimõtet üks sisse, üks välja (*one in, one out* printsiip). Keskendutakse reeglite harmoniseerimisele ja topeltkohustuste vältimisele.
- Ettevõtete ja erasektori esindajate sisuline kaasamine õigusloomesse piisavalt varases faasis ehk siis väljatöötamise idee ajal. *Sandboxingu* ja läbitestimiste kaudu regulatiivse keskkonna arendamine peab muutuma tavapäraseks praktikaks.

2. Innovaatiline ja kestlik majandus ning avatud ühisturg

Eesmärk:

Euroopa Liidus on maailma parim innovatsiooni toetav ärikeskkond, kus hästi toimiv ühisturg ning seda toetavad digitaalsed teenused on konkurentsieliseks muu maailmaga võrreldes. Saavutame majanduse kestlikkuse ja tõhususe läbi digitaliseerimise, automatiseerimise ning robotiseerimise.

Ettepanekud:

- Äriaruandluskohustust tuleb vähendada 50% - tuleb vähendada nende organite ja institutsioonide arvu, kellega ettevõtted peavad äritegevuseks konsulteerima või aru andma. Lähtutakse *single point of contact* ja *once-only* printsiipidest – aruanne esitatakse ühele asutusele ja ühe korra, aga andmeid saavad kasutada ka teised asutused.
- Euroopa Liidu prioriteediks peab saama digitaalsete teenuste edendamine ning nende protsesside ühtlustamine kõigis liikmesriikides: e-arvete esitamine, e-allkiri ja elektrooniline aruandlus (nt täielikult digitaalne maksuhaldus ja käibemaksu raporteerimine).
- Euroopa Liit loob eeldused erasektorile piiriüleste teenuste arendamiseks. Uute andmetel ning tehisintellektil põhinevate ärimudelite abiga loodud teenused on turvalised ja kasutajasõbralikud ning inimestele on jätud õigus oma andmete jagamise üle iseseisvalt otsustada.
- Liikuvusvaldkonna strateegilise eesmärgina peab ühisturul oluliselt suurendama digitaliseeritust ning jagatud transporditeenuste kasutamist ja vähendama

ebamõistlikke regulatiivseid barjääre. Kujundades jätkusuutlikumat, kaasavamat ja tõhusamat transpordisüsteemi, tuleb kasutada ära digitaalseid platvorme, mis võimaldavad jagatud transporditeenuseid infoühiskonna teenuste vahendusel.

- Euroopa tehnoloogilise mahajäämuse kõrvaldamiseks tuleb suunata vähemalt 25% ettevõtluse toetamiseks mõeldud vahenditest digitaliseerimisse, mille kaudu toetatakse uute tehnoloogiate arengut ja rohepöörde elluviimise jaoks vajalikku tõhususe kasvu.
- Eesti peab olema oma e-riigi kogemuse toel piiriüleste digitaalsete teenuste arendamise eestvedaja, et ettevõtted ja kodanikud saaksid digitaalsest ühisturust realselt kasu.

3. Paindlikud reeglid ja digitaliseeritud protsessid talentide meelitamiseks ja hoidmiseks

Eesmärk:

Euroopas on kõrgelt kvalifitseeritud, terve ja liikuv tööjõud, kellel on edukaks väärtusloomeks vajalikud tehnoloogiaoskused ning paindlikud võimalused teha piiriülest kaugtööd.

Ettepanekud:

- EL-i õigusruum peab toetama piiriülest kaugtööd. Euroopa Liidu regulatsioonid lähtuvad paindlikest tööturutrendidest (hübriidtöö, mobiilne tööjõud ja digitaalsed nomaadid). Suurem kindlustunne maksu- ja sotsiaalkindlustuse reeglite osas annab üksikisikutele suurema paindlikkuse ja toetab piiriülest kaugtööd.
- Tagatud ja toetatud on paindlikud ümberõppevõimalused, eelkõige tehnoloogiaoskuste osas.
- Luuakse täielikult digitaliseeritud ja kättesaadavad piiriülesed avalikud teenused tööjõu liikumiseks ja välistalentide rakendamiseks.

4. Digitalistu arengud

Eesmärk:

Euroopas on kaasaegne ja hästi toimiv digitalistu, mis on valmis uute teenuste osutamiseks. Sideettevõtete vahel toimib võrdne konkurents, mis toetab innovatsiooni.

Ettepanekud:

- Me ei toeta EL-i sekkumist digitalistute konsolideerimise suunas. EL ei peaks toetama regulatsiooni kaudu ainult suuri, üle Euroopa tegutsevaid sideettevõtteid, kuna see vähendaks konkurentsi ja tarbijate valikut ning takistaks innovatsiooni.

- EL tasemel on vaja suuremahulisi toetusi elektroonilise side taristu arendamiseks, selleks, et taristu oleks valmis uute teenuste osutamiseks.
- Tänapäevane mudel, milles teatavad sagedushalduse ühtsed üldprintsipiibid kehtestatakse Euroopa Liidu tasandil ja nende piiride raames konkreetsetele liikmesriikidele on jäetud paindlikkus ja otsustusvabadus, on optimaalne lähenemine ega vaja muutmist. Sagedushaldus ja loamenetlus peavad jääma liikmesriigi pädevusse. Olemasolev lähenemine tagab tõhusa sageduskasutuse.
- EL vajab postkvant-krüptograafia (PQC) teemalist strateegiat, kus oleks välja töötatud nõuded koostalitlusvõimele ja selge soovitus, kuhu PQC sobib ning välja toodud ka need alamjuhud, kuhu kvantvõtmelevi (QKD) sobib.

5. Kaitsevõime ja küberturvalisus

Eesmärk:

Euroopa Liidu kaitsevõime on tugev, ühtne ja digitaliseeritud. Seda toetab erasektori innovatsioon kahese kasutusega tehnoloogiate arendamisel ning küberturvalisuse kompetentside kõrge tase kõikidel elualadel.

Ettepanekud:

- Tuleb tugevdada Euroopa digitaalset vastupanuvõimet ja tagada küberturvalisuse spetsialistide olemasolu.
- Euroopa Liit peab tagama küberturvalisuse kompetentside kasvu Euroopas kõikidel elualadel vastavate programmide ja õppemeetodite toetamise kaudu.
- Euroopa Liit peab toetama innovatsiooni, mis panustab küberturvalisuse ja kahese kasutusega tehnoloogiate arengusse. Erasektor on kaitse- ja küberturvalisuse valdkonnas peamiseks innovatsiooni vedajaks.

Loe rohkem, mida Euroopa tehnoloogiaettevõtted arvavad ja vajavad ITL katusorganisatsiooni DIGITALEUROPE materjalidest:

- [Europe 2030: A Digital Powehouse](#) – DIGITALEUROPE'i manifest järgmisele Komisjonile
- [The Single Market Love Story - 10 digital actions to save the 30-year marriage](#)